

Elektronické informační zdroje pro studenty Ústavu filmu a audiovizuální kultury

Mgr. Hana Holoubková

Ústřední knihovna FF MU

<http://knihovna.phil.muni.cz>

Co nás čeká...

- Co jsou EIZ
 - druhy
 - volně dostupné zdroje x licencované zdroje
 - obecné zásady vyhledávání v EIZ
- Licencované EIZ - Portál EIZ MU + EBSCO Discovery Service, Full Text Finder
 - příklady multioborových databází
 - příklady specializovaných databází
- Volně dostupné EIZ - elektronické katalogy knihoven
 - oborové brány, portály
 - digitální knihovny
 - ...

Druhy EIZ

Z hlediska typů:

- elektronické katalogy knihoven
- **profesionální informační databáze** (od předních vydavatelů, e-časopisy, e-knihy...)
- oborové portály
- digitální knihovny
- další informační zdroje na internetu

Z hlediska původnosti dokumentů:

- **primární** (plnotextové - časopisy, knihy, encyklopedie...)
- sekundární (bibliografické, abstraktové, citační db...)
- terciální (databáze databází, soupisy...)

Z hlediska tématického a oborového:

- **multioborové**
- **specializované** - zdroje zaměřené na konkrétní obor

Z hlediska dostupnosti:

- volně dostupné (veřejně přístupné)
- **licencované** (profesionální informační databáze, přístupné na základě licenčních smluv)

Volně dostupné zdroje na internetu vs. licencované informační zdroje

Proč využívat odborné (profesionální) databáze?

Internet

- **jsou informace důvěryhodné?** (autor, jazyk, stylistika, reference, citovaná literatura, aktualizace apod.)
- mnoho kvalitních odborných informací je volně dostupných ([Google Scholar](#), digitální knihovny, otevřené archivy, oborové portály..) většinou vytvářené univerzitami, akademickými institucemi či národními knihovnami
- blogy odborníků

Odborné zdroje/databáze:

- jistota kvality informací (významní nakladatelé, recenzované zdroje)
- přidaná hodnota od informačních specialistů (informace vkládají/spravují odborníci)
- lepší vyhledávací možnosti
- snaha producentů databází o přívětivé uživatelské rozhraní, intuitivní vyhledávání, nadstavbové funkce pro pohodlnější práci se zdroji (osobní konta, překlady, alerty, tagování, sdílení, generování citací atd.)
- ... a v případě potřeby vždy po ruce knihovník 😊

(referenční služby 1.,2.,3. p. nebo na e-mailu reference@phil.muni.cz)

Odborné databáze

Druhy databází

- podle obsahu:

Bibliografické/abstraktové

- bibliografické záznamy + abstrakty; sekundární zdroj, který informuje o existenci primárního zdroje; oborové databáze ([LISTA](#), [ERIC](#)...)

Faktografické

- konkrétní údaje; textový nebo numerický charakter, encyklopedie (*Grove Art Online* ([Oxford Art Online](#))...)

Plnotextové

- plné texty (full text) primárních pramenů ([e-časopisy](#), [e-knihy](#), dizertace, noviny...) ([JSTOR](#), [EBSCO eBook Collections](#)...)

Citační

- citační ohlasy, impact faktory časopisů ([Web of Science](#), [SCOPUS](#)...)

Obecné zásady při vyhledávání v EIZ

- **definování tématu** - klíčová slova, synonyma, vztahy mezi nimi
- **volba vhodného zdroje** - dle oboru, typu dokumentu... (⇒ *Co chci hledat? články, knihy, fakta; v čj, aj, ...*)
- nastudování **nápovědy**, FAQ, ukázky vyhledávání, tutoriály
- využít různé vyhledávací **funkce systému** - rejstříky x jednoduché či pokročilé vyhledávání...
- **formulace rešeršního dotazu** - nezadávat např. „stop“ slova; využít booleovské operátory, proximitní operátory, vyhledávání frází aj.
- **zvolit kritéria** a omezení pro vyhledávání (*časové, jazykové, geografické omezení, podle druhu dokumentu, fulltext, výběr dílčí báze/katalogu atd.*)
- při větším množství nalezených informací dotaz více **zpřesnit**, při nedostatku nalezených informací dotaz **zobecnit**
- **využít personalizované funkce systému** - většinou po přihlášení; možnost ukládání výsledků, odesílání e-mailem, alert, sdílení atp.
- ([Interaktivní manuál KUK Rešerše](#))

Operátory a zástupné znaky pro tvorbu rešeršního dotazu

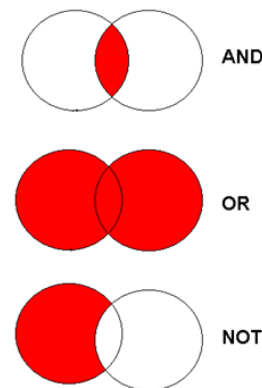
- **booleovské (logické) operátory**

- *definují vazby mezi vyhledávacími výrazy (zúžení / rozšíření dotazu)*

- AND** - (+ *nebo* &) současný výskyt obou vyhledávacích termínů, zužuje dotaz
film **AND** child*

- OR** - alespoň jeden z vyhledávacích termínů, rozšiřuje dotaz
film **OR** movie **OR** cinema **AND** child*

- NOT** - vylučuje dokumenty obsahující zadaný termín
film **AND** independent **NOT** experimental

- **fráze “ ”** - řetězec slov, které se v bibliografickém záznamu či textu dokumentu musí vyskytovat v přesném tvaru a pořadí vedle sebe (“*experimentální film*”)

- **truncation *** - krácení na slovní kořen (*cinema**)

- **wild cards ? *** - zástupné znaky (*wom?n*)

- **proximitní operátory** (distanční, vzdálenostní, poziční operátory)

- *určují vzájemnou vzdálenost a pořadí vyhledávacích výrazů*

- NEAR** - urč. vzdálenost výrazů od sebe nezávisle na pořadí (počet slov, většinou do 10)

- ADJ** (adjacent) - sousedící výrazy, nezávisle na pořadí

- WITH** - výrazy do určité vzdálenosti, pořadí dle systému

Pozn. Operátory se mohou v různých databázích lišit, můžete se setkat např. s operátory

*%n (= s číslem), !n (Aleph); **WITHIN, BEFORE, AFTER, FOLLOWED BY**...; v některých databázích je u operátorů vzdálenost výrazů nastavena a nemůžete si ji volit.*

Elektronické informační zdroje MU

Přístup přes:

- portál EIZ MU <http://ezdroje.muni.cz>
- web knihovny <http://knihovna.phil.muni.cz> ⇒ *Katalogy a databáze*
⇒ *Elektronické informační zdroje* ⇒ *EIZ MU*
- Infozdroje.cz <http://www.infozdroje.cz>
- portál spravovaný distributorem odborných EIZ - f. Albertina icome Praha; zobrazení zdrojů dle IP adresy PC, dle institucí ČR, oborů;
+ návody, pomůcky
- vzdálený přístup pro studenty a vyučující MU ⇒ přes [OpenVPN](#),
[proxy](#)

EBSCO Discovery Service

- nástroj pro integraci EIZ
- umožňuje jedním dotazem současně prohledávat různé databáze dostupné pro MU - <https://discovery.muni.cz/>
- pro přístup k plným zdrojům je nutné být připojen do celouniverzitní počítačové sítě MU (počítače na MU, [vzdálený přístup](#))

Prohledat **Discovery Service Masarykovy univerzity**

Zadejte klíčová slova

Klíčové slovo Titul Autor

[▶ Možnosti hledání](#) | [Základní vyhledávání](#) | [Rozšířené vyhledávání](#) | [Historie hledání](#)

Full Text Finder- služba hledání zdrojů MU

Link Source slouží k propojení bibliografických a abstraktových databází s plnými texty článků dostupných pro MU, online katalogem MU či webovými službami (Google Scholar) - tzv. *intelligentní* či *kontextově citlivé linkování*

Multioborové databáze MU (výběr)

Příklady:

- [ProQuest Central](#)
- [EBSCO](#)
- [SpringerLINK](#)
- [ScienceDirect](#)
- [Wiley InterScience](#)
- [JSTOR](#)
- [SAGE Journals](#)
- [Oxford Journals](#)
- [Cambridge Journals](#)

Anopress

- multioborový zdroj
- fulltextové informace z českých médií
 - články z novin a časopisů, přepisy televizních a rozhlasových relací
- cca 1500 monitorovaných zdrojů
- od roku 1996
- obsah je denně aktualizován

Databáze e-knih pro MU (výběr)

- [EBSCO eBook Collections](#) - přes 300 tisíc odborných e-knih
- [GALE e-books](#) (výběr elektronických encyklopedických knih z oblasti sociologie, vzdělávání, literatury, atd.)
- další elektronické knihy viz [portál EIZ MU](#)

Oborové databáze MU

film/av

Film & Television Literature Index with Full Text (EBSCO)

- plnotextová a bibliografická databáze
- seznam pokrytých periodik
- obsahuje například filmové recenze z čelního zdroje Variety
 - od roku 1914 do současnosti

Oborové databáze MU

film/av

Screen Studies (ProQuest)

- soubor tří významných databází z oblasti filmu dostupných v rámci jednoho portálu:

1) American Film Institute Catalog (AFIC)

- podrobné informace o americké filmografii od r. 1893-1974
+ záznamy pokrývající vybrané filmy od r. 1975 do současnosti
- více než 48 000 záznamů filmů

Oborové databáze MU

film/av

2) FIAF International Film Archive Database

- bibliograficko-faktografická databáze
- FIAF sdružuje na 127 filmových archivů z více než 65 zemí světa
- obsahuje dílčí databáze:

International Index to Film Periodicals

- více než 230 000 záznamů o člancích s filmovou tematikou od roku 1972 do současnosti

Treasures from the Film Archives

- informace o němých filmech

Film / TV Documentation Collection

- podrobný popis sbírek členů FIAF

FIAF Members Publications

- publikační činnost členů FIAF od roku 1966 do současnosti

Oborové databáze MU

film/av

3) Film Index International

- vytvářený British Film Institute
- podrobné záznamy o více jak 125 000 filmech ze 170 zemí světa + biografické informace k více než 800 000 filmovým osobnostem
- od prvních němých filmů do současnosti

Volně dostupné EIZ různé typy

Oborové databáze (výběr) film/av

- **CineFiles**

- digitalizované filmové dokumenty (recenze, press kity, programy festivalů, články a jiné) z Pacific Film Archive

- **Filmarchives online**

- přístup ke katalogizačním informacím filmových archivů z celé Evropy
- zaměřuje se na nehranou filmovou tvorbu, tj. na dokumentární a výukové filmy, zpravodajské materiály, cestopisné filmy, komerční reklamu, vědecké, průmyslové, experimentální a sportovní filmy a na animovanou tvorbu
- poskytuje informace o existenci a lokaci archivovaných materiálů a zároveň potřebné kontakty, které k těmto filmovým materiálům usnadní přístup

- **Lost Films**

- informace o filmech, které jsou považované za ztracené, zničené nebo neznámé

Vyhledávání volně dostupných e-časopisů

- **Elektronische Zeitschriftenbibliothek** (Elektronická knihovna časopisů) - informace o volně dostupných časopisech; třídění abecedně, dle oborů + vyhledávání.
- **DOAJ** - adresář časopisů s otevřeným přístupem (Open Access).

Elektronické katalogy knihoven

- **Souborný katalog** = knihovní katalog obsahující částečně nebo v úplnosti **záznamy dokumentů více než jedné knihovny** nebo informační instituce. [definice dle [TDKIV](#)]

Souborný katalog ČR <http://skc.nkp.cz>

Souborný katalog MU <http://aleph.muni.cz> (součástí je i katalog ÚK FF MU)

SKAT (Souborný katalog odborné literatury veřejných knihoven) - <http://www.skat.cz>

- **Elektronický katalog jedné knihovny**

Katalog MZK <http://aleph.mzk.cz>

Katalog Knihovny Národního filmového archivu <https://arl.nfa.cz>

- [Meziknihovní výpůjční služba](#) ÚK FF MU

Oborové brány, portály, rozcestníky

Oborová brána = služba v síťovém prostředí, určená pro zprostředkování přístupu k vybraným online informačním zdrojům určitého oborového nebo tematického zaměření.

[definice dle [TDKIV](#)]

- [European Film Gateway](#)
 - přístup k vybraným sbírkám z evropských filmových archívů a filmoték v digitální podobě
- [Metodologický rozcestník KFS FF KU](#)
 - souborně zpracovaný přehled nejvýznamnějších metod filmologického výzkumu jak v oblasti teorie, tak i historie filmu a vizuální kultury
- [Filmový přehled](#)
 - internetový portál Národního filmového archivu o českém filmu

Oborové brány (**subject gateways**) často vznikají při univerzitách, knihovnách a dalších vzdělávacích a kulturních institucích.

Př. The American University of Paris Library - [Film Studies Resources](#)

Digitální knihovny

Digitální knihovna = spravovaná sbírka informací spolu s odpovídajícími službami, přičemž informace jsou uloženy v digitální podobě a jsou dostupné prostřednictvím sítě.

[W.Y.Arms, 2000] další definice např. v [TDKIV](#)

Příklady multioborových digitálních knihoven:

- [Europeana](#)
 - evropské kulturní a historické dědictví
- [Internet Archive](#)
 - největší nezisková digitální knihovna s posláním univerzálního přístupu k poznání
- [Networked Digital Library of Theses and Dissertations \(NDLTD\)](#)
 - mezinárodní digitální knihovna závěrečných prací

Příklady oborových digitálních knihoven:

- [EUscreen](#)
 - součástí projektu Europeana - audiovizuální dědictví
- [Media History Digital Library](#)
 - digitalizované sbírky periodik z oblasti médií (filmu, rádia, televize)
- [Digitální knihovna Národního filmového archivu](#)

České a slovenské filmové instituce a organizace (výběr)

- Národní filmový archiv
- Státní fond kinematografie
- Czech Film Center
- Slovenský filmový ústav
- Barrandov studio
- Asociace producentů v audiovizi
- ...

Zahraniční filmové instituce a organizace (výběr)

- International Federation of Film Archives
- The Academy of Motion Picture Arts and Sciences
- American Film Institute
- British Film Institute
- Australian Film Institute
- Canadian Film Institute
- ...

Děkuji za pozornost

Mgr. Hana Holoubková
holoubkova@phil.muni.cz

referenční služby
reference@phil.muni.cz
<http://www.facebook.com/knihovnaffmu>

Ústřední knihovna FF MU
<http://knihovna.phil.muni.cz>

Nezapomeňte na dotazník 😊
Děkujeme!

